

V Bruselu dne 27.5.2021
C(2021) 3656 final

STANOVISKO KOMISE

ze dne 27.5.2021

ke změnám některých vlastností zmrazených finančních prostředků

STANOVISKO KOMISE

ze dne 27.5.2021

ke změnám některých vlastností zmrazených finančních prostředků

ŽÁDOST O STANOVISKO

V rámci své role strážkyně smluv Evropská komise (dále jen „Komise“) sleduje provádění práva Unie členskými státy, a to pod kontrolou Soudního dvora Evropské unie (ESD)¹.

V souvislosti s omezujícími opatřeními přijatými podle článku 215 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) mohou příslušné vnitrostátní orgány členských států požádat Komisi, aby se vyjádřila k uplatňování zvláštních ustanovení příslušných právních aktů nebo aby poskytla pokyny k jejich provádění. Příslušné vnitrostátní orgány mohou rovněž požádat Komisi, aby poskytla pokyny k výkladu samotného článku 215 SFEU.

Komise obdržela od dvou příslušných vnitrostátních orgánů žádosti o stanovisko ke změně povahy a umístění finančních prostředků zmrazených podle nařízení Rady (EU) 2016/44 ze dne 18. ledna 2016 o omezujících opatřeních s ohledem na situaci v Libyi a o zrušení nařízení (EU) č. 204/2011² (dále jen „nařízení o Libyi“) a nařízení Rady (EU) č. 36/2012³ ze dne 18. ledna 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii a o zrušení nařízení (EU) č. 442/2011 (dále jen „nařízení o Sýrii“).

SOUVISLOSTI

Otázka položená prvním příslušným vnitrostátním orgánem se týká složky investičního fondu EU, v němž má banka se sídlem v EU účast jménem subjektu uvedeného na seznamu v nařízení o Libyi. Příslušný vnitrostátní orgán se táže, zda by s nařízením o Libyi bylo slučitelné, aby správcovská investiční společnost tuto složku zlikvidovala a výnosy přičitatelné subjektu ze seznamu by poté byly zmrazeny na odděleném účtu u dané banky se sídlem v EU. Příslušný vnitrostátní orgán se rovněž ptá, zda by tyto kroky vyžadovaly jeho předchozí souhlas.

Druhý příslušný vnitrostátní orgán se táže, zda bankovní pobočka usazená v členském státě, která zmrazila účet otevřený v této pobočce subjektem ze seznamu podle nařízení o Sýrii, může účet přesunout („přeúčtovat“) do mateřské společnosti se sídlem ve Spojeném království a zda by takový převod vyžadoval předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu.

Protože se obě otázky týkají výkladu pojmu „zmrazení finančních prostředků“ a důsledků s ním spojených, Komise na ně odpoví společně.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

a) Právní rámec

¹ Na základě smluv může právně závazný výklad práva Unie poskytovat pouze Soudní dvůr Evropské unie.

² Úř. věst. L 12, 19.1.2016, s. 1.

³ Úř. věst. L 16, 19.1.2012, s. 1.

Ustanovení čl. 1 písm. b) nařízení o Libyi a čl. 1 písm. i) nařízení o Sýrii definují „zmrazení finančních prostředků“ jako „zabránění jakémukoli pohybu, převodu, přeměně, použití finančních prostředků, přístupu k nim nebo zacházení s nimi jakýmkoli způsobem, který by vedl k jakékoli změně jejich objemu, výše, umístění, vlastnictví, držby, povahy, určení nebo k jiné změně, která by umožnila použití těchto prostředků, včetně správy portfolia“ (zvýraznění doplněno).

Článek 5 nařízení o Libyi stanoví:

„1. Zmrazují se veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které patří fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům a orgánům uvedeným v přílohách II a III nebo které jsou jimi vlastněny, drženy či ovládány.

2. Žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje nesmějí být přímo ani nepřímo zpřístupněny fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům nebo orgánům uvedeným v přílohách II a III nebo v jejich prospěch.

3. Zakazuje se vědomá a úmyslná účast na činnostech, jejichž cílem nebo výsledkem je přímé či nepřímé obcházení opatření uvedených v odstavcích 1 a 2.“

Podobnou formulaci stejného obsahu lze nalézt také v článku 14 nařízení o Sýrii.

Zmrazení finančních prostředků má za účel zabránit jakýmkoli krokům, které by umožnily jejich použití. Z toho plyne, že změny některých vlastností těchto prostředků nejsou v zásadě zakázány, pokud neovlivňují kontinuitu zmrazení majetku.

b) Otázka č. 1: Změna povahy zmrazených finančních prostředků

Změna povahy zmrazených finančních prostředků by pravděpodobně neporušila zmrazení majetku stanovené v článku 5 nařízení o Libyi, pokud by po dobu platnosti unijních omezujících opatření (nikomu) neumožnila tyto finanční prostředky použít. Okamžité zmrazení výsledných výnosů je nezbytné k tomu, aby se zajistilo, že tato podmínka bude splněna.

Omezující opatření nemají represivní ani konfiskační povahu, nýbrž jsou pouze preventivní. Ačkoli nařízení o Libyi od hospodářských subjektů z EU vyžaduje provedení jakýchkoli kroků nezbytných ke zmrazení finančních prostředků a rovněž je k tomu opravňuje, neuděluje právo s tímto majetkem nakládat ani právo uvalovat na jeho vlastníky zatížení či ztráty, které nejsou se zmrazením majetku neoddělitelně spjaty.

Ověřit, zda by kroky vedoucí ke změně povahy finančních prostředků neměly za následek, že by se tyto prostředky mohly použít, a ujistit se o tom je úkolem příslušného vnitrostátního orgánu.

Příslušný vnitrostátní orgán by se navíc měl v souladu s čl. 5 odst. 3 nařízení o Libyi ujistit, že výše zmíněná změna nemá za cíl nebo výsledek dotčené zmrazení majetku obejít.

c) Otázka č. 2: Změna umístění zmrazeného účtu převedením do Spojeného království

Podle čl. 35 písm. e) nařízení o Sýrii se ustanovení uvedeného aktu, včetně článku 14, použijí na každou právnickou osobu, subjekt nebo orgán v souvislosti s jakoukoli podnikatelskou činností vykonávanou zcela nebo částečně v rámci Unie. Z toho plyne, že ačkoli pobočka v EU, jejíž mateřská banka je ve Spojeném království, není registrována nebo zřízena podle práva některého členského státu, musí při zahájení bankovního převodu z EU do Spojeného království nařízení použít.

Podle článku 127 dohody o vystoupení⁴ bylo Spojené království povinno uplatňovat právo EU do 31. prosince 2020, kdy skončilo přechodné období. Do uvedeného data zůstalo Spojené království plně vázáno omezujícími opatřeními EU a na přesunutě účty by se ve Spojeném království byly vztahovaly stejné povinnosti zmrazení jako v kterémkoli členském státě.

Od 1. ledna 2021 však řada položek určených jako podléhající sankcím podle právních předpisů EU, včetně nařízení o Sýrii, již není určena jako podléhající sankcím podle práva Spojeného království. V důsledku toho tyto položky v současné době nepodléhají ve Spojeném království zmrazení majetku ani nejsou uvedeny na souhrnném seznamu uvedené země. Znamená to, že od 1. ledna 2021 Spojené království jako třetí země nemá zavedena opatření totožná s autonomními omezujícími opatřeními EU, k nimž patří i opatření týkající se Sýrie.

Mateřská banka proto podléhala stejným povinnostem zmrazování jako původní pobočka v EU pouze do konce přechodného období.

Od 1. ledna 2021 tedy musí pobočka v EU před přeúčtováním zmrazeného účtu do Spojeného království ověřit, že vlastník daného účtu podléhá zmrazení majetku také ve Spojeném království. Pokud by tomu tak nebylo, přemístění zmrazeného účtu do Spojeného království by okamžitě znamenalo porušení čl. 14 odst. 1 nařízení o Sýrii. Pokud by z dotčených finančních prostředků navíc měla prospěch určená osoba, znamenalo by to rovněž porušení čl. 14 odst. 2 nařízení o Sýrii.

Podle článku 28 nařízení o Sýrii nevzniká subjektům žádná odpovědnost, pokud nevěděly a neměly rozumný důvod předpokládat, že svým jednáním nařízení porušují. Komise je však toho názoru, že je třeba řádně zohlednit možnost, že Spojené království v budoucnu přijme další odlišná opatření.

S ohledem na tyto úvahy je úkolem původní pobočky usazené v EU, aby zvážila a snížila riziko, že se omezující opatření Spojeného království týkající se Sýrie mohou dále odlišovat od opatření přijatých EU a že se převod v daném případě stane s posledně uvedenými opatřeními neslučitelným. Pokud by pobočka této povinnosti nedostála, mohlo by to podle Komise představovat porušení zmrazení majetku stanoveného v čl. 14 odst. 1 nařízení o Sýrii, jestliže změna umístění zmrazeného účtu následně umožní, aby finanční prostředky na tomto účtu byly (kýmkoli) použity. Pokud by z dotčených finančních prostředků navíc měla prospěch určená osoba, znamenalo by to rovněž porušení čl. 14 odst. 2 nařízení o Sýrii. Ověření, zda dotčená pobočka měla dostatečné důvody, na základě nichž mohla dojít k závěru, že přesun do Spojeného království neumožní dotčené prostředky žádným způsobem použít, spadá do pravomoci příslušného vnitrostátního orgánu.

Kromě toho je podle čl. 14 odst. 3 nařízení o Sýrii subjektům z EU, včetně bank, zakázáno, aby se vědomě a úmyslně účastnily činností, jejichž cílem nebo výsledkem je přímé či nepřímé obcházení zmrazení majetku uloženého v čl. 14 odst. 1 nařízení o Sýrii. Článek 27a nařízení o Sýrii obsahuje obecnější zákaz vědomě a úmyslně se podílet na činnostech, jejichž cílem nebo výsledkem je obcházení mimo jiné ustanovení článku 14.

Převody zmrazených účtů nebo finančních prostředků do Spojeného království mohou výjimečně probíhat z platných a právně opodstatněných důvodů. Avšak vzhledem k tomu, že rizika ohledně přetrvávajícího zmrazení finančních prostředků v tomto kontextu mohou od 1. ledna 2021 opravdu vyvstat, objeví-li se poté mezi omezujícími opatřeními EU a opatřeními Spojeného království rozdíly, jako je tomu v tomto konkrétním případě, a pobočka v EU nepodnikne přiměřené kroky, aby změně umístění zabránila, může to podle názoru Komise

⁴ Dohoda o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii, 2019/C 384 I/01, Úř. věst. C 384I, s. 1.

příslušný vnitrostátní orgán považovat za náznak toho, že se dotčená pobočka vědomě a úmyslně podílela na činnosti, jejímž výsledkem bylo zmrazení majetku obejít.

d) Předběžné povolení příslušného vnitrostátního orgánu

Ani jedno z obou dotčených nařízení neobsahuje přímo požadavky na předchozí souhlas u změn, jaké jsou popsány v dotazech příslušných vnitrostátních orgánů. Nicméně aby byl zajištěn soulad s uvedenými nařízeními a jednotné uplatňování omezujících opatření EU, čl. 18 odst. 1 písm. a) nařízení o Libyi a čl. 29 odst. 1 písm. a) nařízení o Sýrii vyžadují, aby subjekty z EU „neprodleně“ informovaly příslušné vnitrostátní orgány o účtech a zmrazených částkách, včetně jejich změn. Tatáž ustanovení uvádí, že informována musí být i Komise. V souladu s čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení o Libyi a čl. 29 odst. 1 písm. b) nařízení o Sýrii jsou navíc hospodářské subjekty z EU také povinny spolupracovat s příslušnými vnitrostátními orgány při každém ověřování poskytnutých informací.

ZÁVĚR

Komise zastává stanovisko, že:

- 1) **Změna povahy finančních prostředků zmrazených podle nařízení Rady (EU) 2016/44 by byla s tímto nařízením neslučitelná, pokud by umožnila, aby tyto prostředky kdykoli v době platnosti omezujících opatření EU kdokoli použil, nebo pokud by jejím cílem nebo výsledkem bylo zmrazení majetku obejít. Ověřit, zda by kroky vedoucí ke změně povahy zmrazených finančních prostředků neměly za následek, že by se tyto prostředky mohly použít nebo že by zmrazení majetku mohlo být obejito, a rovněž se o této skutečnosti ujistit je úkolem příslušného vnitrostátního orgánu.**
- 2) **Změna umístění účtu zmrazeného podle nařízení Rady (EU) č. 36/2012 převedením z členského státu do Spojeného království by byla s tímto nařízením neslučitelná, pokud by umožnila, aby tyto prostředky kdykoli v době platnosti omezujících opatření EU kdokoli použil, nebo pokud by jejím cílem nebo výsledkem bylo zmrazení majetku obejít. Subjekty z EU musí přijmout opatření, aby této neslučitelnosti zamezily, a vzít přitom v úvahu možnost, že od 1. ledna 2021 se dotčené politiky EU a Spojeného království s ohledem na omezující opatření mohou lišit způsobem, který by použití převedených prostředků umožnil. Ověřit, zda by kroky vedoucí k přemístění zmrazeného účtu do Spojeného království neměly za následek, že by se dané finanční prostředky mohly použít nebo že by zmrazení majetku mohlo být obejito, a rovněž se o této skutečnosti ujistit je úkolem příslušného vnitrostátního orgánu.**

- 3) **Subjekty z EU jsou povinny „neprodleně“ informovat příslušný vnitrostátní orgán a Komisi o změnách, které mají vliv na zmrazené účty a částky, a spolupracovat s příslušným vnitrostátním orgánem při ověřování těchto informací.**

V Bruselu dne 27.5.2021

*Za Komisi
Mairead McGUINNESS
členka Komise*

